

ATATÜRK YOLU DERGİSİ
JOURNAL OF ATATÜRK YOLU

Ankara Üniversitesi
Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü

Ankara University
Institute of Turkish Revolution History

E-ISSN: 2667-7768

ISSN: 1303-5290

Bahar / Spring 2023

Sayı / Issue: 72

ATATÜRK YOLU DERGİSİ

Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü tarafından Bahar (Mayıs) ve Güz (Kasım) dönemlerinde olmak üzere yılda iki kez yayımlanan uluslararası, hakemli, bilimsel bir dergidir. Yaygın süreli bir yayındır. Yayın dili Türkçe ve İngilizcedir.

Dergi, TR-Dizin (ULAKBİM), EBSCO Historical Abstracts with Full Text, ERIH PLUS, INDEX COPERNICUS ve SOBIAD Sosyal Bilimler Atıf Dizini tarafından dizinlenmektedir. Dergiye gönderilen yazı ve fotoğraflar yazara iade edilmez. Yayımlanan yazılardaki bilimsel içerik ve fikirler yazarlara aittir. Dergiye gönderilen yazılar, iThenticate İntihal Programı ile denetlenir.

JOURNAL OF ATATÜRK YOLU

The Journal of Atatürk Yolu is an international, peer-reviewed and scholarly journal, published biannually (Spring/May and Autumn/November) by the Institute of Turkish Revolution History, Ankara University. The publication language of the journal is Turkish and English.

The journal is indexed by TR-Index (ULAKBIM), EBSCO Historical Abstracts with Full Text, ERIH PLUS, INDEX COPERNICUS and SOBIAD. The manuscripts and pictures sent to the journal can not be given back. The scientific content and ideas within an article belong to its author. Manuscripts sent to the journal are checked by iThenticate programme against plagiarism.

Teknik Sekreter/Technical Secretary: Sevinç AKTAŞ
Mizanpaj/Layout: Ankara Üniversitesi Basımevi
Yönetim Yeri/ Place of Administration: Ankara Üniversitesi
Yazışma Adresi/ Correspondence Address: Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü
Gümüşdere Yerleşkesi, Gümüşdere Mah. Yavuz Sultan Selim Bulvarı No: 8/6 Keçiören-Ankara

SAHİBİ ve GENEL YAYIN YÖNETMENİ/ OWNER AND EXECUTIVE EDITOR

Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü adına
Mesut ÇAPA

EDİTÖR/EDITOR

Kadri UNAT (Ankara Üniversitesi)

TÜRKÇE DİL EDİTÖRÜ/TURKISH LANGUAGE EDITOR

Meryem ORAKÇI (Ankara Üniversitesi)

İNGİLİZCE DİL EDİTÖRÜ/ENGLISH LANGUAGE EDITOR

Bahar İZMİR (Ankara Üniversitesi)

YAYIN KURULU/EDITORIAL BOARD

Tülay ALİM BARAN (Yeditepe Üniversitesi)

Necdet AYSAL (Ankara Üniversitesi)

Recep BOZTEMUR (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)

Sedef BULUT (Ankara Üniversitesi)

Mesut ÇAPA (Ankara Üniversitesi)

Temuçin Faik ERTAN (Ankara Üniversitesi)

Ahmet Şamil GÜRER (Ankara Üniversitesi)

Necdet HAYTA (Gazi Üniversitesi)

Çiğdem KILIÇOĞLU CİHANGİR (Ankara Üniversitesi)

Zafer KOYLU (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)

Ayten SEZER ARIĞ (Hacettepe Üniversitesi)

Çağla Derya TAĞMAT (Ankara Üniversitesi)

Esmâ TORUN ÇELİK (Kocaeli Üniversitesi)

Kadri UNAT (Ankara Üniversitesi)

Hakan UZUN (Ankara Üniversitesi)

DANIŞMA KURULU/ADVISORY BOARD

Roza ABDYKULOVA (Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgızistan)

Osman AKANDERE (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

Sevinç ALİYEVA (Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Azerbaycan)

Süleyman BEYOĞLU (Marmara Üniversitesi)

Nihada DELIBEGOVIC DZANIC (Tuzla Üniversitesi, Bosna-Hersek)

Cezmi ERASLAN (İstanbul Üniversitesi)

Temuçin Faik ERTAN (Ankara Üniversitesi)

Nejla GÜNAY (Gazi Üniversitesi)

Süleyman İNAN (Pamukkale Üniversitesi)

Barış METİN (Uşak Üniversitesi)

Neşe ÖZDEN (Ankara Üniversitesi)

Olca ÖZKAYA (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)

Musa QASIMLI (Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan)

Esra SARIKOYUNCU DEĞERLİ (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi)

Serdar SARISIR (Ankara Üniversitesi)

Haluk SELVİ (Sakarya Üniversitesi)

Recep ŞKRIYEL (Novi Pazar Devlet Üniversitesi, Sırbistan)

Taşansu TÜRKER (Ankara Üniversitesi)

Rafal WITKOWSKI (Adam Mickiewicz Üniversitesi, Polonya)

Mustafa YILMAZ (Hacettepe Üniversitesi)

YAYIN POLİTİKASI

Amaç ve Kapsamı

1988'den bu yana, yılda iki sayı olarak yayımlanan Atatürk Yolu Dergisi (AYOD), Milli Mücadele ve Cumhuriyet dönemi Türkiye'sinin toplumsal, kültürel, siyasi ve iktisadi alanlarında yapılmış özgün tarih araştırmalarını, başta akademik çevreler olmak üzere topluma ulaştırmayı amaçlar. Dergide, arşiv çalışmalarına, Cumhuriyet tarihi yazımına yeni yorumlar kazandırabilecek incelemelere, alana teorik ve metodolojik katkı sunabilecek eleştirel analizlere, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türk modernleşmesine dair araştırmalara, alanla ilgili kitap tanıtımlarına ve makale çevirilerine yer verilir.

Etik İlkeler

1- Atatürk Yolu Dergisi, etik ilke ve değerlere ilişkin COPE (Committee of Publication Ethics) tarafından belirlenen ölçütleri ve YÖK Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirlenen esasları dikkate alır.

2- Etik kurul izni gerektiren araştırmalar için etik kurul onayı alınmış olmalı, bu onay makalede belirtilmeli ve belgelendirilmelidir.

3- Dergiye gönderilen, ancak değerlendirme sürecinde araştırma ve yayın etiği kurallarına aykırı oldukları tespit edilen yazılar reddedilir. Söz konusu aykırılık, yayın süreci tamamlandıktan sonra tespit edilirse yazı yayından kaldırılır.

4- Tezden üretilen makaleler, çift yazarlı (danışman-öğrenci) değilse, tez danışmanından feragat yazısı alınmış olmalıdır.

5- Yazarların Sorumluluğu: Yazar, dergiye gönderdiği yazının, derginin benimsediği etik kurallara, yayın ilkelerine ve yazım kurallarına uygun olup olmadığını kontrol ve taahhüt eder.

6- Hakemlerin Sorumluluğu: Hakem, kendisine gönderilen yazıyı COPE tarafından belirlenen esasları dikkate alarak değerlendirir ve yazıyla ilgili görüşlerini içeren raporu, tanınan süre içerisinde editör kuruluna iletir.

7- Editörlerin Sorumluluğu: Editör;

- din, dil, ırk, cinsiyet, milliyet, kıdem veya kurumsal ilişki gözetmeksizin dergiye gönderilen yazıların değerlendirme sürecini tarafsız bir şekilde yürütür,
- hakem değerlendirme sürecini gizli tutarak üçüncü kişilerle paylaşmaz,
- değerlendirme sürecinin etik standartlara uygunluğu açısından COPE rehberini dikkate alır,
- değerlendirme sürecinin öngörülen sürede tamamlanması için gerekli işbirliği ve eşgüdümü sağlar,
- Yayın Kurulu ile değerlendirme ve yayın süreçleriyle ilgili bilgi paylaşımını COPE standartları çerçevesinde uygular,
- dergiye yayımlanmak üzere gönderilen veya önceki sayılarda yayımlanmış olan bir yazıya ilişkin mükerrer yayın, dilimleme, intihal, uydurma veri, çıkar çatışması ve haksız yazarlık şüphesi oluştuğunda, COPE tarafından belirlenen standartlara riayet eder.

Yayın İlkeleri

1- Atatürk Yolu Dergisi (AYOD), Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü tarafından elektronik ortamda yılda iki kez (Bahar ve Güz) yayımlanır.

2- AYOD, açık erişim politikasını benimser.

3- Derginin yayın dili Türkçe ve İngilizcedir. Diğer dillerde yazılan ve dergiye gönderilen yazılar, Yayın Kurulu'nun onayı ile değerlendirmeye alınır.

4- Dergiye yazı gönderen yazarlardan herhangi bir ücret talep edilmez ve yazarlara telif ücreti ödenmez.

5- Yazarların dergiye yazı göndermeleri, AYOD'un yayın ilkelerini kabul ettikleri anlamına gelir.

6- Dergiye gönderilen yazılar, daha önce başka yerde yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere başka bir yere gönderilmemiş olmalıdır. Yazılar bilimsel araştırma kriterlerine ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmalıdır. Yazılar kabul edildiği andan itibaren, tüm yayın haklarına AYOD sahiptir.

7- Dergiye gönderilen yazılar, yazım kurallarına uygun olmaları koşuluyla değerlendirmeye alınır. Yazıların değerlendirilme süresi ortalama üç aydır. Yazılar, iThenticate İntihal Programı ile denetlendikten sonra Yayın Kurulu tarafından değerlendirilerek hakemlere gönderilir ve hakemlerden gelecek raporlar doğrultusunda yazıların basılmasına/düzeltilme istenmesine/geri çevrilmesine karar verilir.

8- Değerlendirme süreci olumlu sonuçlanan Türkçe makaleler için genişletilmiş İngilizce özet (extended abstract) talep edilir.

9- Değerlendirme süreci olumlu sonuçlanan yazılar, Yayın Kurulu'nun en az sekiz üyesinin kabulüyle yayımlanır.

PUBLICATION POLICY

Aim and Scope

Being published biannually since 1988, the Journal of Atatürk Yolu aims to convey original historical researches on social, cultural, political and economic fields of Turkey during the National War of Independence and the Republic Period, to the society, especially to the academic circles. The journal includes archival studies, researches which can bring new interpretations to the Modern Turkish historiography, critical analyzes that can contribute theoretically and methodologically to the field, studies on Turkish modernization process from the Ottoman Empire to the Republic Period, book reviews and article translations on the field.

Ethical Principles

1- Regarding ethical principles values, the Journal of Atatürk Yolu takes into account the criteria determined by the COPE (Committee of Publication Ethics) and the principles determined in the YÖK (Council of Higher Education) Scientific Research and Publication Ethics Directive.

2- For researches requiring ethics committee permit, approval of ethics committee is obligatory. This approval should be stated and documented in the article.

3- Manuscripts sent to the journal, yet detected as against the rules of research and publication ethics during the evaluation process will be rejected. If any contradiction is found out after the publication process, the article will be removed from the publication.

4- If the manuscript derived from a thesis is not two-authored (supervisor-student), a statement of renounce must be received from the thesis supervisor.

5- Authors' Responsibility: The author ensures that the manuscript submitted to the journal is in accordance with the ethical rules, publication principles and writing rules adopted by the journal.

6- Referees' Responsibility: The referee evaluates the manuscript by taking into account the principles determined by COPE and submits the report containing his/her opinions about the manuscript to the editorial board within the given time.

7- Editors' Responsibility: Editor;

- conducts the evaluation process of manuscripts submitted to the journal in a fair manner without any regard to religion, language, race, gender, nationality, seniority or institutional relationship,
- does not share the referee evaluation process with third parties by keeping it confidential,
- takes into account the COPE guidelines in terms of compliance of the evaluation process with ethical standards,
- provides the necessary cooperation and coordination to complete the evaluation process within the given time,
- applies the sharing of information with the Editorial Board regarding the evaluation and publication processes within the framework of COPE guidelines,
- complies with the standards set by COPE when duplicate publication, slicing, plagiarism, fictitious data, conflict of interest and suspicion of unfair authorship arise regarding a manuscript submitted to the journal for publication or published in previous issues.

Publication Principles

1- The Journal of Atatürk Yolu (JOAY) is published biannually in Spring (May) and Autumn (November) by Ankara University, Institute of Turkish Revolution History.

2- The JOAY adopts the open access policy.

3- The language of the journal is Turkish and English. Manuscripts written in other languages and sent to the journal are evaluated with the approval of the Editorial Board.

4- No payment is requested from the authors who submit manuscripts to the journal and no royalties are paid to the authors.

5- If the authors submit their manuscripts to the journal, it means that they accept the JOAY's publication principles.

6- Manuscripts submitted to the journal must not have been published elsewhere or sent elsewhere for publication. Manuscripts should be prepared in accordance with scientific research criteria and publication ethics. The JOAY owns all publication rights from the moment the manuscripts are accepted.

7- Manuscripts sent to the journal are evaluated on condition that they comply with the spelling rules. The evaluation period of the manuscripts is three months on average. After the manuscripts are checked with the iThenticate Plagiarism Program, they are evaluated by the Editorial Board and sent to the referees, and in line with the reports from the referees, it is decided to print / request / reject the manuscripts.

8- An extended abstract in English is requested for articles in Turkish after evaluation process is approved.

9- After approval process, the manuscripts are published with the acceptance of at least eight members of the Editorial Board.

BU SAYININ HAKEMLERİ/REFEREES OF THIS ISSUE

- Prof. Dr. FİGEN ATABEY (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi)
Prof. Dr. NECDET AYSAL (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. FİLİZ ÇOLAK (Uşak Üniversitesi)
- Prof. Dr. AYŞE ELİF EMRE KAYA (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. İBRAHİM ERDAL (Yozgat Bozok Üniversitesi)
Prof. Dr. DİLŞEN İNCE ERDOĞAN (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. MURAT KARATAŞ (Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi)
Prof. Dr. BÜNYAMİN KOCAOĞLU (Milli Savunma Üniversitesi)
Prof. Dr. BARIŞ METİN (Uşak Üniversitesi)
Prof. Dr. CELAL METİN (Manisa Celal Bayar Üniversitesi)
Prof. Dr. HÜSNÜ ÖZLÜ (Milli Savunma Üniversitesi)
Prof. Dr. CENK REYHAN (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. SERDAR SARISIR (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. FATİH TUĞLUOĞLU (Aksaray Üniversitesi)
Prof. Dr. HAKAN UZUN (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. HAKKI UYAR (Ege Üniversitesi)
- Doç. Dr. YAŞAR BAYTAL (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Doç. Dr. ÇAĞATAY BENHÜR (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. FEVZİ ÇAKMAK (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. AHMET ŞAMİL GÜRER (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. YALÇIN KAYALI (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. FAHRİ KILIÇ (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Doç. Dr. HALİL ÖZCAN (Başkent Üniversitesi)
Doç. Dr. EMRE SARAL (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. ÇAĞLA D. TAĞMAT (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. RAMAZAN TİYEK (Kırklareli Üniversitesi)
- Doç. Dr. SEVAL YİNİLMEZ AKAGÜNDÜZ (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi ÇİĞDEM KILIÇOĞLU CİHANGİR (Ankara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi YAŞAR ÖZKANDAŞ (Bingöl Üniversitesi)
Dr. LEMİ ATALAY (Ankara Üniversitesi)
Dr. HASAN DİNÇER (Ankara Üniversitesi)
Dr. MERYEM ORAKÇI (Ankara Üniversitesi)
Dr. MURAT SOYSAL (Uşak Üniversitesi)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Araştırma Makaleleri / Research Articles

BARIŞ CELEP

1970'LER TÜRKİYE'SİNDE İSLAMCI HAREKETİN SENDİKALAŞMA VE GREVE YÖNELİK YAKLAŞIMI
THE APPROACH OF THE ISLAMIST MOVEMENT TO UNIONIZATION AND STRIKE IN 1970s TURKEY

1

SEVCAN BAŞBOĞA ÖZEN

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ SÜRELİ ÇOCUK YAYINLARINDA İDEALİZE EDİLEN AHLAKİ ERDEMLER:
DAYANIŞMA-YARDIMLAŞMA, TUTUMLU VE TASARRUFLU OLMAK
*ETHICAL VIRTUES IDEALIZED IN CHILDREN'S PUBLICATIONS IN EARLY REPUBLICION PERIOD:
SOLIDARITY-HELPING, THRIFTY AND SAVING*

18

DERYA ÇAKICI

6-7 EYLÜL OLAYLARININ GERÇEKLEŞMESİNDE KIBRIS TÜRK TÜR CEMİYETİNE YÖNELTİLEN SUÇLAMALAR
VE CEMİYETİN ÖNDE GELEN SİMLERİNİN SAVUNMALARI
*THE ACCUSATIONS AGAINST ASSOCIATION OF TURKISH CYPRUS DUE TO THE EVENTS OF SEPTEMBER 6-7 AND
THE DEFENSES OF THE LEADING FIGURES OF THE COMMUNITY*

46

HATİCE SEVİNÇ ÇAM

27 MAYISIN GÖLGESİNDE BİR ALBAY: AĞASI ŞEN (1923-12 ŞUBAT 1981)
A COLONEL IN THE SHADE OF MAY 27: AĞASI ŞEN (1923-12 FEBRUARY 1981)

68

SAİME SELENGA GÖKGÖZ

TÜRK TARİH TEZİ'NİN POLİTİK KÜLTÜREL GÖSTERGESİ HİTİT=ETİ ADI
POLITICAL CULTURAL SIGN OF TURKISH HISTORICAL THESIS: THE NAME HITTITE = HETHEEN (=ETİ)

89

AHMET GÜLEN

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİNDE SİYASAL ŞİDDET
POLITICAL VIOLENCE IN THE PERIOD OF DEMOCRATIC PARTY

126

MURAT GÜNDOĞDU

ÇARLIK RUSYA'SINA ALMAN GÖÇÜ VE SOVYETLER BİRLİĞİ DÖNEMİNDE ÜLKEDE YAŞAYAN ALMANLARIN NÜFUS SAYIMLARINA GÖRE DURUMU

GERMAN IMMIGRATION TO TSARIST RUSSIA AND THE STATUS OF GERMANS LIVING IN THE COUNTRY DURING THE SOVIET UNION ACCORDING TO CENSUSES

150

AHMET ŞAMİL GÜRER

İŞGAL İSTANBUL'UNDA ANTİ-BOLŞEVİK BİR UKRAYİN ÖRGÜTÜ: UKRAYNA'NIN KURTULUŞU KOMİTESİ

AN ANTI-BOLSHEVIK UKRAINIAN ORGANISATION IN OCCUPIED İSTANBUL:

THE COMMITTEE OF SALVATION OF UKRAINE

169

BAHAR İZMİR

BÖLÜNMENİN GÖLGESİNDE BİR ZAFER:

TÜRKİYE'NİN HİNDİSTAN-PAKİSTAN AYRILIĞINA VE PAKİSTAN'IN KURULMASINA YÖNELİK TUTUMU

A VICTORY IN THE SHADOW OF DISUNITY:

TURKEY'S REACTION TO THE PARTITION OF INDIA AND THE EMERGENCE OF PAKISTAN

185

SERDAR KARA

CUMHURİYET DÖNEMİNDE BİR TURİSTİK MEKÂN PROJESİ: ABANT GÖLÜ (1923-1950)

A PROJECT OF SIGHTSEEING DURING THE REPUBLICAN ERA: THE ABANT LAKE (1923-1950)

200

ASİL KAYA

15-16 HAZİRAN (1970) İŞÇİ EYLEMİ VE İZMİR'DE UYANDIRDIĞI YANKILAR

15-16 JUNE (1970) WORKERS' UPRISING AND ITS ECHOES IN İZMİR

224

SEZAI KÜRŞAT ÖKTE

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİNDE BASINLA İLİŞKİLER ÇERÇEVESİNDE "RESMİ İLAN VE REKLAM" UYGULAMALARI (1950-1960)

"OFFICIAL ADS AND ADVERTISEMENTS" PRACTICES WITHIN THE FRAMEWORK OF RELATIONS

WITH THE PRESS DURING THE PERIOD OF THE DEMOCRATIC PARTY (1950-1960)

240

MURAT SOYSAL

ATATÜRK VE ULUSLARARASI MARK TWAIN CEMİYETİ MADALYASI: "KEMAL ATATÜRK MODERN ROMULUS"
ATATÜRK AND THE INTERNATIONAL MARK TWAIN SOCIETY MEDAL: "KEMAL ATATÜRK MODERN ROMULUS"

278

SERAP TAŞTEKİN

SOLİDARİST KORPORATİST DÜŞÜNCE BAĞLAMINDA İKTİSADİYAT MECMUASI'NDA MADENCİLİK YAKLAŞIMLARI
MINING APPROACHES IN THE İKTİSADİYAT MAGAZINE IN THE CONTEXT OF SOLIDARIST CORPORATIST THOUGHT

291

SAİME YÜCEER

AĞRI'NİN JEOPOLİTİK KONUMUNUN TÜRK-İRAN İLİŞKİLERİNE YANSIMASI
THE REFLECTION OF THE GEOPOLITICAL POSITION OF AĞRI INTO THE TURKISH-IRANIAN RELATIONS

308

Kitap İncelemesi / Book Review

EMEL AKBAŞ

YUNAN BASININDA İZMİR'İN İŞGALİ VE BOZGUN

Çeviren: F. Şemseddin Benlioğlu / Yayına Hazırlayan: Engin Berber

324

YAZIM KURALLARINA İLİŞKİN ESASLAR

PRINCIPLES ON THE WRITING RULES